

24.8.2021

LUONNOS

Kunnan harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen hakeminen vuonna 2021

PERUSTIEDOT

Kunta: 399 Laihia

Kunnan yhteyshenkilön tiedot

- Nimi: Sinikka Alamylläri
- Sähköpostiosoite: sinikka.alamyllari@laihia.fi
- Puhelinnumero: 050-5737995

HAKEMUS

A. Haettava summa, €: 2 093 032 euroa

B. Vuoden 2020 harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen käyttötarkoitus, mikäli kunta on saanut harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuonna 2020:

Laihian kunta sai harkinnanvaraista valtionosuutta 800 000 euroa vuonna 2020. Summa käytettiin kunnan kumulatiivisen alijäämän pienentämiseen.

C. Kunnan yksilöidyt talousvaikeudet, joihin haetaan harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta sekä perustelut, jotka osoittavat em. vaikeudet poikkeuksellisiksi tai tilapäisiksi. Lisäksi yksilöitynä talousvaikutusten ajankohta ja euromääräinen vaikutus kunnan talouteen. Koronakriisin aiheuttamat kustannukset ja tulonmenetykset eriteltyinä kohdassa 1:

1. Koronakustannukset

Kirjanpidossa kohteelle korona on kirjattu 1.1. – 31.7.2021	26 936 euroa
Arvio loppuvuodesta 1.8. – 31.12.2021	19 240 euroa
Terveyskeskuksen arvio v 2021 koronakustannuksista	53 400 euroa
Vaasan sairaanhoitopiirin arvio koronatestauskustannuksista	263 824 euroa
Yhteensä	363 400 euroa

2. Erikoissairaanhoidon kustannukset

Laihian kunta kuuluu Pohjanmaan alueen kuntana kaksikieliseen Vaasan sairaanhoitopiiriin. Laihian kunta on Pohjanmaan alueen ainut suomenkielinen kunta. Muut Pohjanmaan alueen kunnat ovat kaksikielisiä ja saavat siitä syystä kaikkiin peruspalveluihin valtionosuuden kaksikielisyyttä.

Laihian kunnan erikoissairaanhoidon menot ovat kasvaneet viime vuosina huomattavasti:

tilinpäätös 2019	10 932 457 euroa	
tilinpäätös 2020	11 406 412 euroa	lisäys 473 955 euroa vuodesta 2019
talousarvio 2021	11 106 089 euroa	
toteuma 07/2021	6 977 932 euroa	
arvio tilinpäätökseksi 2021	11 962 169 euroa	lisäys 555 757 euroa vuodesta 2021

Kunnan erikoissairaanhoidon kustannukset ovat siis nousseet kuluvan ja edellisen vuoden aikana yhteensä **1 029 712 euroa**.

3. Vanhusten tehostetun palveluasumisen kustannukset

Laihian kunnan tehostetun palveluasumisen kustannukset ovat nousseet viime vuosina huomattavasti:

tilinpäätös 2019	2 788 780 euroa	
tilinpäätös 2020	3 399 180 euroa	lisäys 610 400 euroa vuodesta 2019
talousarvio 2021	3 176 000 euroa	
toteuma 07/2021	2 035 075 euroa	
arvio tilinpäätökseksi 2021	3 488 700 euroa	lisäys 89 520 euroa vuodesta 2020

Kunnan vanhusten tehostetun palveluasumisen kustannukset ovat siis nousseet kuluvan ja edellisen vuoden aikana yhteensä **699 920 euroa**.

D. Kunnan omat toimenpiteet poikkeuksellisen tai tilapäisen taloudellisen tilan korjaamiseksi (esim.: veroprosentti, taksat, lainoitus tai menosäästöt):

Jo toteutetut toimenpiteet

Laihian kunta ei enää tuota vanhusten ja vammaisten asumispalvelua ja niihin liittyviä ateriapalveluja itse. Toiminta ja henkilökunta siirrettiin liiketoimintasiirtona kunnan ja yksityisen yrityksen yhdessä omistamaan osakeyhtiöön 1.9.2018 alkaen. Vakinaista henkilökuntaa siirtyi 72 henkilöä. Muutos tarkoittaa henkilöstökustannuksissa noin 3 976 166 euron vähennystä vuodessa. Kyseisen ajanjakson jälkeen vanhusten ja vammaisten asumispalvelu on tuotettu palvelusetelillä.

Laihian kunta on myynyt yksityiselle sosiaali- ja terveydenhuoltoa järjestävälle yritykselle kolme rakennusta, joissa aiemmin toimi vanhusten ja vammaisten asumispalvelut sekä ateriapalvelut. Rakennukset myytiin tase-arvoilla, joten myyntivoittoa kaupasta ei syntynyt. Ulkopuolisen arvioijan

mukaan kyseisten rakennusten arvo oli paljon pienempi, mikä oli myyntihinta. Rakennukset eivät siis jääneet rasittamaan kunnan käyttöomaisuutta ja poistopohjaa. Myynnistä johtuvat poistojen vähennykset ovat noin 150 000 euroa vuodessa. Mikäli maakunnallinen sote-ratkaisu toteutuu, eivät rakennukset jää kunnan omistukseen mahdolliselle vajaakäytölle. Lisäksi yksityinen toimija on kaupan jälkeen saneerannut kaksi rakennusta ja rakentanut myös täysin uuden rakennuksen. Näitä investointeja kunta ei olisi kyennyt tekemään itse.

Laihian kunta on joutunut nostamaan kunnallisveroprosenttiaan viimeisen kymmenen vuoden aikana huomattavasti. Myös kiinteistöveroprosentteja on nostettu.

vuosi	kunnallisveroprosentti
2009 – 2011	19,50
2012	19,75
2013	20,00
2014	20,75
2015 – 2016	21,50
2017 – 2019	21,75

Laihian kunta on myynyt omistamansa Paloaseman ja Yritystalojen kiinteistöt tytäryhteisölleen. Omistus siirtyi 1.9.2019. Päätöksen myötä kunnalle syntyi myyntivoittoa noin 700 000 euroa. Vuosittaiset poistot vähenivät myynnin seurauksena noin 54 500 euroa. Lisäksi kunta on siirtänyt apportilla omistamansa Biokaasulaitoksen tytäryhteisölleen. Omistus siirtyi 1.1.2020. Siirron myötä kunnalle syntyi myyntivoittoa noin 300 000 euroa. Vuosittaiset poistot vähenivät noin 27 000 euroa. Kunta on siirtänyt apporttisiirtona omistamansa Palveluasuntojen kiinteistöt tytäryhtiölleen. Omistus siirtyi 25.1.2021. Siirron myötä myyntivoittoa syntyi 524 970 euroa. Vuosittaiset poistot vähenivät noin 100 000 euroa.

Kunnanvaltuusto päätti kokouksessaan 15.6.2020 vähentää äänestysalueet kuudesta neljään. Arvioitu säästö noin 3 000 euroa / vaali. Samassa kokouksessa kunnanvaltuusto päätti siirtää kaikki sote-toiminnot Pohjanmaalle perustettuun Pohjanmaan Hyvinvointikuntayhtymään 1.1.2022 alkaen.

Kunnanhallitus on kokouksessaan 8.6.2020 esittänyt seuraavia talouden tasapainottamistoimenpiteitä.

Kunnanhallitus päätti seuraavista nopeasti vaikuttavista toimenpiteistä talouden tasapainotukseksi:

- Kunnanhallitus edellyttää sivistys- ja varhaiskasvatuslautakunnalta suunnitelmaa vuoden 2020 loppuun mennessä siitä, miten esiopetus järjestetään lukuvuodesta 2021–2022 eteenpäin. Tavoitteena on kahden esiopetusryhmän väheneminen lukuvuoden 2019–2020 tasoon nähden. Euromääräisesti tavoite tarkoittaa vähintään 100.000 euron vuosittaista säästöä.
- Kunnanhallitus edellyttää perusturvalautakunnalta asumispalveluiden palvelusetelin arvon tarkastelua tavoitteena alueellisen tason saavuttaminen. Vuosittainen säästötavoite on arviolta 150–200.000 euroa.

- Kunnanhallitus edellyttää tekniseltä lautakunnalta selvitystä mahdollisuuksista siirtyä yksityisteiden osalta uuteen toimintamalliin vuoden 2022 alusta lähtien. Vuosittainen säästötavoite on 100.000 euroa vuodesta 2022 lähtien.
- Kunnanhallitus evästäää lautakuntia, että talousarvion 2021 ja taloussuunnitelman 2022–2024 investointitarpeita tarkastellaan erittäin kriittisesti ja pyritään siihen, että investointeja jaksotetaan mahdollisimman laajalle ajalle.
- Kunnanhallitus päättää, että kunta aloittaa koko henkilöstöä koskevat yhteistoimintaneuvottelut tuotannollisin ja taloudellisin syin. Neuvottelut koskevat osa-aikaistamisia, lomautuksia, irtisanomisia sekä organisaation uudelleen järjestämisiä. Yhteistoimintaneuvotteluilla yhdessä palvelutarpeen vähenemisen kanssa pyritään 700.000 euron henkilöstösäästöihin vuosina 2020–2021. Kunnanhallitus valtuuttaa henkilöstöpäällikön ilmoittamaan yhteistoimintaneuvotteluista henkilöstön edustajille ja henkilöstöpäällikön, talousjohtajan sekä kunnanjohtajan käyttämään kunnan puhevaltaa neuvotteluissa.

Kunnanhallitus päätti seuraavista pitkän tähtäimen toimenpiteistä talouden tasapainotukseksi:

Kunnanhallitus edellyttää sivistys- ja varhaiskasvatuslautakunnalta esitystä vuoden 2020 loppuun mennessä siitä, miten tulevaan perusopetuksen oppilasmäärän kehitystilanteeseen tullaan reagoimaan. Tavoitteena tulee olla perusopetusryhmien selkeä väheneminen lukuvuoteen 2026–2027 mennessä sekä kunnan tilojen tehokas käyttö. Kunnanhallitus määrittelee tarkemman säästötavoitteen tarkasteltuaan lautakunnan esitystä.

Kunnanvaltuusto käsitteli ja päätti hyväksyä tämän suunnitelman säästötoimenpiteistä kokouksessaan 15.6.2020.

Ote kunnanvaltuuston pöytäkirjasta on liitteenä (liite 1).

Laihian kunnanvaltuusto on hyväksynyt talousarvion 2020 käsittelyn yhteydessä yksityiskohtaisen tasapainotussuunnitelman. Alla talousarviokirjan kirjaus asiasta (liite 2):

1. Kokouskalenterit suunnitellaan ja kokousten kulku pyritään ohjaamaan kaikkien hallintokuntien osalta siten, että kokousten määrää ja kestoja kyetään pienentämään vuoden 2018 tasosta.
2. Uuden ikäihmisten asumispalveluyksikön valmistumisen myötä irtisanotaan vuokrasopimus Vanhustenkotiyhdistyksen kanssa.
3. Esiopetuksen ryhmien määrä vähennetään seitsemästä kuuteen lukuvuodeksi 2019–2020 sekä 2020–2021 ja viiteen lukuvuodeksi 2021–2022. (arvioitu säästövaikutus vuonna 2019 11.000 euroa, vuonna 2020 lisäksi 35.000 euroa ja vuonna 2021 lisäksi 35.000 euroa)
4. Perusopetuksen, erityisopetuksen sekä lukion kokonaistuntimäärää leikataan lukuvuoden 2018–2019 tasosta 2 % lukuvuodeksi 2019–2020 sekä 2020–2021. (arvioitu säästövaikutus vuonna 2019 50.000 euroa ja vuonna 2020 lisää 50.000 euroa)
5. Sivistystoimen avustajaresurssia leikataan kaksi henkilötyövuotta lukuvuoden 2018–2019 tasosta. Kyseisellä tasolla toimitaan ainakin lukuvuodet 2019–2020 sekä 2020–2021. (arvioitu säästövaikutus vuonna 2019 25.000 euroa ja vuonna 2020 lisää 25.000 euroa)

6. Koulukuljetusten kriteeristöä ja perusopetuksen järjestämistä tarkastellaan tavoitteena koulukuljetusten väheneminen lukuvuoden 2019–2020 alusta lähtien. (arvioitu säästövaikutus vuonna 2019 15.000 euroa ja vuonna 2020 lisää 15.000 euroa)
7. Sivistystoimen yksiköille asetetaan velvoite raportoida sijaisten käyttö lukukausittain. Pääsääntönä on, että sijaisia ei oteta alle kolmen päivän sijaisuuksiin. (arvioitu säästövaikutus 40.000 euroa)
8. Vähennetään ekopisteiden määrää hyötykäyttöaseman avaamisen myötä.

Näiden lisäksi kunnanhallitus päätti tasapainotuspäätöksessään:

Velvoittaa teknisen lautakunnan sekä vapaa-aikalautakunnan selvittämään päivystysten yhdistämisen mahdollisuuden tai vaihtoehtoisesti vapaa-aikaosaston päivystystä vaativien toimintojen hankkimisen ostopalveluna.

Tekninen lautakunta ryhtyy valmistelemaan mahdollisuutta palauttaa yksityisteiden hoito yksityistielain mukaiseksi.

Yksityisteiden hoidon osalta on mahdollisuus merkittäviin säästöihin. Tämän toimenpiteen mahdollisia säästöjä ei ole huomioitu talousarviossa 2019 eikä taloussuunnitelmassa 2020–2021.

Lisäksi kunnanhallitus päätti todeta, että talousarviossa ja -suunnitelmassa on mahdollista huomioida varhaiskasvatuksen resurssien pieneminen, kun huomioidaan vuosina 2015–2018 syntyneiden lasten määrän huomattava väheneminen aiempiin vuosiin verrattuna.

Kunnanhallitus päätti kokouksessaan 24.8.2020 perustaa taloustyöryhmän, joka käyt läpi kunnan kaikki toiminnot ja etsii säästömahdollisuuksia. Työryhmä esitteli tulokset lokakuussa 2020. Merkittävin kunnan talouteen vaikuttava tekijä tuloksissa oli tehdä selvitys kunnan oman kiinteistöhuollon henkilöstön siirrosta liikkeenluovutuksena kunnan tytäryhtiölle.

Tulossa olevat ja päätetyt toimenpiteet

Kunnassa on alkanut alkuvuodesta 2021 selvitystyö kunnan oman kiinteistöhuollon henkilöstön siirrosta liikkeenluovutuksena kunnan tytäryhtiölle. Valtuustokauden päätös katkaisi selvitystyön, mutta sitä jatketaan uuden valtuuston astuttua tehtäviin.

Kunnassa on meneillään kunnanhallituksen päätöksen mukaisesti koko henkilökunnan lomautus. Osa henkilökunnasta sitoutui vapaaehtoisin säästötoimenpiteisiin. Osa lomautuksista on jo toteutettu ja osa toteutetaan loppuvuoden 2021 aikana.

E. Muut huomiot ja lisätiedot:

Aika ja paikka: Laihia xx.xx.2021

Sinikka Alamylläri
talousjohtaja

Liitteet:

Ote kunnanvaltuuston pöytäkirjasta on liitteenä (liite 1).

talousarviokirjan kirjaus asiasta (liite 2).